

НОВА СРПСКА ПОЛИТИЧКА МИСАО

Посебно издање 1/2011.

Уводник Република Српска је створена усвајањем декларације Скупштине српског народа у Босни и Херцеговини 9. јануара 1992. године, а међународно је призната Дејтонским мировним споразумом 21. новембра 1995. Њено стварање, баш као и скоро две деценије њеног бурног политичког живота, било је обележено различитим изазовима и драматичним покушајима да се многе од њених надлежности оспоре или укину, односно да, у крајњој импликацији, Република Српска као политички субјект сасвим обесмисли и трајно ишчезне са мапе Балкана. Скоро да је немогуће навести случај у новијој историји да је један политички ентитет био изложен толиким спољним притисцима са многих страна, а да је, упркос томе, успео не само да заживи и опстане, него и да постане перспективна и самоодржива целина, као што је то случај са Републиком Српском. Познато је да се значај појединих историјских догађаја неретко види тек са историјске дистанце. Тако и у тренутку потписивања Дејтонског мировног споразума, као и у хаотичном времену које је уследило, није било сасвим јасно колико су Срби њиме добили или изгубили и било је релативно мало гласова који су разумели да је ту ипак реч о суштинској победи. Тек данас, са догађајима који су следили, и поготово у поређењу са другим, деценијама нерешеним, запуштеним или изгубљеним националним питањима и биткама (Црна Гора, Косово...), можемо са доста извесности рећи како је време показало да су Дејтон и Република Српска, барем за сада, били и остали – нажалост – једина политичка победа српског народа у дугом низу година.

Од сведока, учесника, докумената, белешки и сећања знамо колико је било неизмерно тешко створити Републику Српску, која је изникла из борбе за слободу и равноправност српског народа у БиХ, борбе за национално достојанство, али и из страшног грађанског рата који је, као и сваки рат, имао и многе трагичне и нежељене последице. С друге стране, знамо и да није било мање тешко очувати оно што се са муком родило у годинама које су затим следиле, а поготово у клими у којој је Република Српска од самог почетка

од стране Запада и тада највећих светских сила била неправедно и политички пристрасно стигматизована као „геноцидна творевина“, која као таква треба што пре да престане да постоји. Најзад, знамо и да, упркос чињеници да промене у светској политици и садашњи политички и економски положај Републике Српске тренутно делују охрабрујуће у погледу њене дугорочне будућности, то не значи да стално критичко и објективно преиспитивање њеног стања и перспектива није неопходно и да не представља својеврсни стални императив за националне интелектуалне елите са обе стране Дрине.

То су разлози због којих смо сматрали изузетно важним да специјално издање Нове српске политичке мисли посветимо питању будућности Републике Српске. Овај специјални број настао је на темељу два научна скупа који су, у организацији Центра за националну стратегију из Београда, одржани у Бањалуци и Београду, 12. децембра 2009. односно 26. марта 2010 године. Иницијатор и главни организатор оба скупа био је покојни професор и оснивач ЦЕНС-а Светозар Стојановић, који је са себи својственим ауторитетом, преданошћу, стручношћу, искуством и патриотизмом, овим поводом окупио угледне српске интелектуалце, али и главне политичке актере савремене Републике Српске. Тако се овај зборник појављује као својеврсни омаж професору Стојановићу и као плод плод вишегодишње сарадње НСПМ и ЦЕНС-а на послу критичког промишљања и осмишљавања националних и државних стратегија српског народа у целини.

У првом делу овог специјалног издања, који носи назив „Република Српска – стање и перспективе“, налазе се тематски текстови посвећени стварању Републике Српске, њеном уставном положају у Босни и Херцеговини, њеним односима са Србијом, али и земљама у региону и Европској Унији, као и питањима националног идентитета, безбедности и Хашког трибунала. У другом делу, насловљеном „Петнаест година Дејтонског мировног споразума“, наши угледни интелектуалци и политичари разматрају питања о изворним принципима Дејтонског споразума, односно о најновијим покушајима његовог прекрајања и улози светских политичких сила (САД, Европске Уније, Русије и Турске) у том процесу. Ова два дела чине неодвојиву целину обухватне анализе, с обзиром да је у оба случаја изнад свега реч о научним интердисциплинарним истраживањима садашњости и будућности Републике Српске, односно, различитих политичких, правних, културних и економских изазова са којима се она од свог настанка суочавала, као и оних искушења која данас пред њом стоје.

Богдана Кољевић и Ђорђе Вукадиновић

Садржај	Уводник	5	Републ
ика Српска:			

стање и перспективе

Светозар Стојановић

Поздравна реч 11

Рајко Кузмановић

Република Српска као трајна категорија 12

Милорад Додик

Надлежности Републике Српске и покушаји
прекрајања Дејтонског споразума 14 *Ђуро Ковачевић* Републик
а Српска – нова и трајна регионална
чињеница 27 *Ненад Кецмановић* Дејтон
ска будућност и социјалистичка прошлост . 40

Богдана Кољевић

Република Српска – будућност националног
идентитета 50 *Нада Милићевић* Развој и
будућност Републике Српске 59

Миле Савић

Безбедносно питање у Републици Српској
и Србији 62 *Милимир Мучибабић* Имплеме
нтација европских стандарда у атар
балканске забити 67 *Зоран Арсовић* Глобалне
и локалне политике моћи и НАТО 73

Слободан Наградић

БиХ по мјери интереса свих страна..... 75

Снежана Савић

Уставни положај Републике Српске у Босни

РЕПУБЛИКА СРПСКА: СТАЊЕ И ПЕРСПЕКТИВЕ

Пише: Посебна издања НСПМ
среда, 30 март 2011 22:54

и Херцеговини	79	<i>Слободан Рељић</i> Босна,
земља које више нема	86	
 <i>Жељко Вујадиновић</i>		
Будућност региона у светлу промена у Европи и Турској	90	<i>Никола Б. Поповић</i> Стабилн
ост и неупитност Републике Српске	94	
 <i>Владимир Лукић</i>		
Сарајево не жели мултиетничку БиХ	98	
 <i>Светозар Стојановић</i>		
Република Српска и савремени свет	101	
 <i>Ђорђе Микић</i>		
Република Српска пред максималистима у разговору о Уставу	107	<i>Ђорђе Вукадиновић</i> Србија
ће морати мало да се угледа на Српску	111	
 <i>Јанко Велимировић</i>		
Хашки трибунал, Босна и Херцеговина и Република Српска	119	<i>Душан Зупан</i> Проблеме РС
решавати на миран и офанзиван начин	122	<i>Триво Инђић</i> Односи
Републике Српске и Србије	127	

ПЕТНАЕСТ ГОДИНА

ДЕЈТОНСКОГ СПОРАЗУМА <i>Светозар Стојановић</i> Уводна реч	135	
--	-----	--

Милорад Додик

Изворни принципи Дејтонског споразума

и њихова ревизија	136	<i>Душко Димитријевић</i> Позд
равна реч	153	

Ђуро Ковачевић

Поздравно писмо Председника РС Рајка Кузмановића	154	<i>Добрица Ћосић</i> Република
Српска – парадигма реалистичне политике	155	<i>Благоје С. Бабић</i> Један
народ с обе стране Дрине	157	

Никола Б. Поповић

Трећи ентитет <i>de facto</i> постоји	159	
---	-----	--

Чедомир Антић

Република Српска као узор националне борбе	161	
--	-----	--

Обрад Кесић

САД, Европа и Дејтонски мировни споразум	165	
--	-----	--

Славко Митровић

О распаду СФРЈ, српској политици и улози Турске у БиХ	169	<i>Милорад Додик</i> Држава се
не може направити за кратко време	175	

Војислав Митић

Неизвесна судбина Дејтонског споразума	179	
--	-----	--

Бранко Баљ

Петнаест година после Дејтонског споразума	183	
--	-----	--

Жељко Вујадиновић

Декларација у Сребреници у Скупштини Србије – за или против	185	<i>Слободан Наградић</i>	Репуб
лика Српска нема интерес да мења Устав	193		

Слободан Самаршић

Република Српска – виталност опстанка у окружењу европских интеграција	195	<i>Радмила Накарада</i>	Покуш
ај релативизације Дејтонског споразума	209		

Алекса Буха

Република Српска и спољни притисци	211		
--	-----	--	--

Ђорђе Вуковић

Политичко пунољетство	216		
-----------------------------	-----	--	--

Ђуро Ковачевић

Дејтонски споразум – одбрана елементарних права српског народа	219		
---	-----	--	--